

Nærings- og fiskeridepartementet

Klima- og miljødepartementet

Vår dato
13.07.2016

Vår referanse
2009/00031-18

Vår saksbehandler
Elling Lorentsen/93096583

Deres referanse

FORVALTNING AV TANG OG TARE LANGS NORSKEKYSTEN - HVILKEN FORVALTNINGSMODELL SKAL HØSTINGEN FORHOLDE SEG TIL?

Norges Fiskarlag har mottatt nye forskrifter for taretråling for kommentar som gjelder fylkene Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane.

Forslaget til forskriftene tar utgangspunkt i tareforvaltningen slik denne har vært tidligere, med utgangspunkt i prinsippet om tares gjenvekst som legges til grunn.

Hvorvidt dette er den optimale forvaltningsmodellen utfordres nå fra andre miljøer. Også forskningsinstitusjoner etterlyser klarere målsettinger med forvaltningen.

Mange, herunder FMC som er en stor aktør innenfor tarehøsting, viser til Havressurslovens § 1, hvor det heter at

«Formålet med lova er å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk, lønsam forvaltning av dei villlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna.»

Norges Fiskarlag vil imidlertid vise til § 7 - *Forvaltningsprinsipp og grunnleggjande omsyn*» - hvor det settes flere krav til forvaltningen, og hvilke hensyn som bør tas.

- a) *ei føre-var-tilnærming i tråd med internasjonale avtalar og retningslinjer*
- b) *ei økosystembasert tilnærming som tek omsyn til leveområde og biologisk mangfald*
- d) *ei formålstenleg fordeling av ressursane, som mellom anna kan medverke til å sikre sysselsetjing busetjing i kystsamfunna*

Norges Fiskarlag mener det i større grad bør legges vekt på bokstavene a), b) og d). Det er vår oppfatning at det er lagt større vekt på tare som ressurs isolert, framfor å «*se sammenhengen mellom de artene vi høster av og resten av økosystemet*», slik dette ble understreket av tidligere fiskeriminister Helga Pedersen ved framleggelse av den nye loven. I gjeldende tareforvaltning tas det etter Fiskarlagets oppfatning ikke tilstrekkelig hensyn til leveområde og biologisk mangfold. Dette er signaler som også gis fra forskere på området.

Med hensyn til Havressurslovens § 7, bokstav d) skal det legges til grunn en «formålstenleg fordeling av ressursane, som mellom anna kan medverke til å sikre sysselsetting og busetting». Norges Fiskarlag vil advare mot at det legges opp til at taretråling gis for stort innpass i områder som er viktig for kystfiskeriene og ikke minst områder som er viktige for oppvekstområder for fisk gjennom et stort antall arter som kan ha tilhold på tarestilkene.

Fiskenes har over flere år uttrykt bekymring for konsekvensene av taretrålingen. Bekymringen har tatt utgangspunkt i at de ser endringer i kystsonen og kystnære farvann, da særlig i de områder hvor det foregår fiskeri, og at endringene synes å akselerere når det høstes tare i området. Fiskenes registrerer endring i tilgjengelighet av arter som tidligere har vært tallrike i større grad blir færre, og fangstene blir som følge av dette redusert.

I forbindelse med gjennomførte prøvehøstinger har det vært gjennomført noen mindre forsøk for å se på eventuelle konsekvenser av tilgjengelighet av fisk. Disse undersøkelsene har vært begrenset i tid og utstrekning, og fiskenes uttaler at disse ikke gir et riktig bilde i forhold til det de opplever.

Kunnskapen om tareskogens betydning for et velfungerende økosystem har vært systematisk opparbeidet over svært lang tid, spesielt av forskere ved NIVA. Fokuset har blant annet vært på hva skjer i et område som blir høstet med hensyn til påvekst av andre organismer som er viktig for både fisk og sjøfugl.

Denne kunnskapen har sjelden eller aldri blitt tillagt vekt ved utarbeidelse av forskrifter for tarehøsting eller i vurdering av om et område skal åpnes for tarehøsting og hvilken syklus skal legges til grunn.

I forvaltningen har det vært fokus på hvor god gjenvekst den enkelte plante har, summert opp til om taresressursen tåler det høstingsnivået som det gjennom forskrift legges opp til. Det er også dette som blir lagt til grunn for anbefalingen om hvor ofte et felt skal kunne høstes.

Taretråling i dag blir av høsterne sammenlignet med høstingen som lokalbefolkningen tidligere gjennomførte, en sammenligning som ikke er korrekt ettersom tidligere tiders høstingsmetoder var enklere og medførte en annen «uttynning» av tareskogen enn det som gjennomføres med dagens taretrålere. Det feltet som en taretråler i dag høster på, blir å sammenligne med «snauhogst» i skogen, en metode som bidrar til større endringer i det biologiske mangfoldet. Riktignok kan det over tid restituere seg om alle faktorer drar i samme positive retning. Men mange av disse faktorene har vi ikke kontroll på, og vet lite om hvor lang tid det faktisk tar før et område er tilbake til utgangspunktet.

Tilsvarende vil det være for et område hvor det gjennomføres tråling etter tare. Her kan det gå raskere å reetablere tareskogen, men dagens syklus vil ikke legge forholdene til rette for at også epifyttsamfunnen blir reetablert.

Dette er tydelig uttalt i rapporten «Prøvehøsting av stortare i Nord-Trøndelag – Gjenvekstundersøkelser 2010 – 2014» hvor det heter:

«Oppfølgende undersøkelser i mai-juni 2014 viste god tilvekst av stortare på de fleste felt som tidligere er prøvehøstet i Nord-Trøndelag. Fire år etter høsting er imidlertid størrelse, alder og epifyttutviklingen hos den oppvoksende tarevegetasjonen fortsatt lavere enn det som ble observert før høsting. Det betyr at hvis man f.eks. hadde innført 5 års høstesyklus (dvs. restitusjonsperiode på fire år før feltene er åpne for tarehøsting det femte året) i Nord-Trøndelag, ville tarevegetasjonen på høstefeltene fortsatt ikke være ferdig utviklet sammenlignet med tilstanden før høsting. Hvis en fullstendig reetablering av tarevegetasjonen og epifyttsamfunn er forutsetningen for en bærekraftig utnyttelse av taresressursen i Nord-Trøndelag, bør høstesyklusen være lengre enn 5 år, og sannsynligvis 8 år for å oppnå reetablering av aldersstrukturen på høstefeltene.

For tidlig høsting, før rekrutt-tettheten i undervegetasjonen er reetablert, vil kunne gi en langsommere gjenvekst på disse feltene, enn hva tilfelle var etter første høsting, da rekrutteringsgrunnlaget var bedre. Det som i første omgang ser ut til å være en bærekraftig

høsting med reetablering av tarebiomassen etter en høsterunde, kan derfor vise seg å være mindre bærekraftig etter gjentatte høstinger, dersom det høstes med en frekvens som er for kort til at rekrutteringsvegetasjonen utvikles.»

Dette poenget er også synliggjort i arbeidet knyttet til revisjonen av forskriftene for Hordaland, hvor det i avsnittet om høstesyklus er tatt inn en oppfordring fra Havforskningsinstituttet om at forvaltningen bør ta stilling til hvilke prinsipper som skal legges til grunn for forvaltningen. Det heter at

«hvis en velger en økosystembasert forvaltning må høstesyklusen være lengre enn 4 år. Hvis en velger maksimal ressursutnyttelse er en høstesyklus på 4 år tilstrekkelig. Ved valg av forvaltningsmodell må en sikre at deler av tarevegetasjonen på høstefeltene opprettholder en økologisk klimakstilstand dersom høstetrykket skulle øke.»

Det framgår av samme avsnitt i høringsdokumentene for Hordaland, at det i dag er en svakhet i dagens regelverk at det ikke er begrensninger på hvor mye som kan høstes på hvert felt. Fra HI blir det foreslått å etablere en forvaltningsstrategi der det

«må avsettes flere mer definerte områder med godt ressursgrunnlag til tarehøsting (maks ressursutnyttelse), samtidig som høstingen begrenses i andre områder. Denne forvaltningsmodellen kombinerer optimal ressursutnyttelse samtidig som tareskogens økosystemfunksjoner opprettholdes.»

FMC som er hovedaktør innenfor taretråling uttaler på sine nettsider med hensyn til høsting blant annet:

«Tar vi for oss de feltene der høstingen foregår, har vi beregnet at vi høster mellom 15 og 20 % av bestanden det året vi høster. Feltet står deretter urørt i 5 år (4 år i Rogaland). Samme hvordan vi foretar beregningene, er høstingen av begrenset omfang.»

I andre sammenhenger uttaler de at de høster kun ca. 0,3 % av ressursen, og at dette tilsvarer om lag 2,5 prosent av den årlige tilveksten. Dette sammenlignes med at det årlig rives opp 10 – 20 prosent av biomassen hvert år.

Den store forskjellen i hvor stor mengde som kan høstes ligger nok i beregningene av hva som kan være høstbare områder for fartøy, ikke hvor stor mengde tareskog som finnes. Forutsettes det at det er så lav høstingsgrad, burde det vært mindre aktuelt å øke uttaket eksempelvis i Nord-Trøndelag og Nordland slik vi har sett dette de siste årene.

I forhold til god forvaltning er det viktig å regne høstingsmengde og høstingspotensial ut fra det som potensielt kan høstes, og ikke det som står på en slik måte at det ikke lar seg høste med dagens teknologi. Dersom det som kan høstes legges til grunn, forventes det at uttaket av ressursen i et område ligger mye høyere enn det som FMC uttaler, noe som vil bety større endringer enn det en storm kan «ta ut» i samme periode, og for samme område.

Under henvisning til foranstående krever Norges Fiskarlag at departementene tar stilling til Havforskningsinstituttets anmodning om å klargjøre hvilken forvaltningsmodell som skal legges til grunn; er det gjenvæksten av tare til ny høstbar ressurs som skal være målsettingen eller er det gjenoppretting av økosystemets tilstand som skal være målet? Etter vår oppfatning er det økosystemets tilstand som bør være målsettingen med forvaltningen, noe som også er intensjonen med Havressursloven.

Norges Fiskarlag krever derfor at det i forbindelse med fastsettelse av nye forskrifter for høsting av tare i de enkelte fylker nedfelles et prinsipp om at de enkelte felt ikke bør høstes før økosystemet har nådd sitt potensiale for individer og arter som er naturlig for et maksimalt mangfold.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birger Jørgensen

Eling Lorentsen

Kopi til: Medlemslaga
Landsstyret
Fiskeridirektoratet
Havforskningsinstituttet
Rogaland Fylkeskommune
Hordaland Fylkeskommune
Sogn og Fjordane Fylkeskommune
Møre og Romsdal Fylkeskommune
Sør-Trøndelag Fylkeskommune
Nord-Trøndelag Fylkeskommune